

Bakı Dövlət Universiteti

MEXANİKA-RİYAZIYYAT FAKÜLTƏSİ

**BAKI DÖVLƏT UNIVERSİTETİ
AZƏRBAYCAN XALQININ MİLLİ
SƏRVƏTİDİR**

HEYDƏR ƏLİYEV
Azərbaycan xalqının ümummilli lideri

**BİZ İQTİSADİ POTENSİALİMİZİ
İNTELLEKT KAPİTALINA
ÇEVİRMƏLİYİK**

İLHAM ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Akademiq Abel Məhərrəmov Rektor

İmumilli liderimiz Heydər Əliyevin “Azərbaycan xalqının milli sərvəti” adlandırdığı Bakı Dövlət Universiteti Şərqin ilk dünyəvi ali məktəblərindən biri kimi mənəvi böyüklüyümüzün simvolu hesab edilir. Mövcud olduğu illər ərzində universitet respublikamızda ziyalı təbəqəsinin, elmin, milli özünüdərkini formalaşmasında, beynəlxalq nüfuzumuzun yüksəlməsində misilsiz xidmətlər göstərmişdir. Hər bir ölkənin iqtisadi, mədəni və intellektual səviyyəsinin barometri hesab edilən milli universitet missiyasını Respublikamızda şərəflə həyata keçirən Bakı Dövlət Universitetinin 16 fakültəsində bu gün 18 mindən çox tələbə təhsil alır. Onların təlim-tərbiyəsi ilə 1500-ə yaxın professor-müəllim

heyəti məşğul olur ki, onlardan təxminən 100 nəfəri dövlətin ali orden və medalları ilə təltif edilmiş, 23 nəfəri AMEA-nın həqiqi və müxbir üzvü, 14 nəfəri Milli Məclisin deputatı, 4 nəfəri Dövlət mükafatı laureatı, 27 nəfəri Əməkdar elm xadimi, 300 nəfərə yaxın professor, 800 nəfərdən çoxu isə elmlər namizədi, dosentdir.

Mexanika-riyaziyyat fakültəsi universitetin ilk fakültələrindən biridir. Bu fakültə respublikada elmi və pedaqoji kadrların hazırlanmasında mühüm rol oynayır. Riyaziyyat və mexanikanın dünyəvi biliklər arasında, qədim elm sahələri kimi, xüsusi yeri vardır. Hal-hazırda elmin istənilən sahəsinin inkişafını riyaziyyatsız təsəvvür etmək olmaz.

1920-ci ildən başlanan yol

Professor Nizaməddin İsgəndərov
Dekan

Bakı Dövlət Universitetinin mexanika-riyaziyyat fakültəsi, fizika-riyaziyyat fakültəsinin bazası əsasında yaradılmışdır. Fizika-riyaziyyat fakültəsi 1920–1921-ci dərslər ilindən fəaliyyətə başlamışdır. Fakültənin ilk dekanı prof. V.F.Razdorski olmuşdur. 1921-ci ildən başlayaraq 1930-cu ilədək fakültənin tərkibində dəqiq riyaziyyat və tətbiqi riyaziyyat kafedraları fəaliyyət göstərmişdir. 1958–1959-cu tədris ilində fizika-riyaziyyat fakültəsi iki müstəqil fakültəyə – mexanika-riyaziyyat və fizika fakültələrinə ayrılmışdır. Mexanika-riyaziyyat fakültəsinin ilk dekanı Azərbaycan EA-nın həqiqi üzvü, prof. Əşrəf Hüseynov olmuşdur. Keçən illər ərzində fakültədə dekan vəzifəsində prof. Ələddin Mahmudov, Azərbaycan EA-nın həqiqi üzvü, prof. Mirabbas Qasımov, Azərbaycan EA-nın müxbir üzvü, prof. Qoşqar Əhmədov, prof. Qəmbər Namazov, dos. Rüstəm Sultanov, Azərbaycan EA-nın müxbir üzvü, prof. Arif Babayev, prof. Sadiq Abdullayev çalışmışlar. Hal-hazırda fakültə dekanı professor Nizaməddin İsgəndərovdur. Müxtəlif vaxtlarda fakültədə işləmiş tanınmış alimlərdən A.A.Buxştəb, Y.B.Lopatinski, A.S.Kovanko, E.İ.Yelkin, B.A.Rozenfeld, V.A.Tartakovski, görkəmli Azərbaycan alimlərindən, akademiklər – Zahid Xəlilov, Əşrəf Hüseynov, İbrahim İbrahimov, Məcid Rəsulov, Azad Mirzəcənzadə, Məmmədbəy Əfəndiyev, Mirabbas Qasımov, Cəlal Allahverdiyev, Fərəməz Maqşudov, Akif Hacıyev, müxbir üzvlər – Maqşud Cavadov, Yusif Əmənzadə, Qoşqar

Əhmədov, Arif Babayev, Yəhya Məmmədov və başqaları fakültənin formalaşmasında, onun elmi potensialının artırılmasında və yüksək ixtisaslı elmi kadrların hazırlanmasında mühüm rol oynamışlar.

Mexanika-riyaziyyat fakültəsi respublikada riyaziyyat elminin inkişafında xüsusi yer tutur. Fakültədə tədris əyani və qiyabi formada aparılır. Hal-hazırda mexanika-riyaziyyat fakültəsində 1200-dən çox bakalavr və magistr təhsil alır.

Fakültənin əsas elmi tədqiqat istiqamətləri: sinqulyar inteqral tənliklər nəzəriyyəsi, xüsusi törəməli diferensial tənliklər nəzəriyyəsi, operatorların spektral nəzəriyyəsi və spektral analiz tənlikləri, optimal idarəetmə nəzəriyyəsi, funksional fəzaların daxilolma nəzəriyyəsi, tənliklərin təqribi həll üsulları, cəbr, həndəsə və topologiyanın aktual problemləri, elastiklik və plastiklik nəzəriyyəsinin müasir problemləri, qaz və maye dinamikası, aeromexanika. Fakültədə 9 kafedra, 3 tədris laboratoriyası fəaliyyət göstərir.

KADR HAZIRLIĞI

BAKALAVRİAT

1. Riyaziyyat
2. Riyaziyyat müəllimliyi
3. Mexanika

MAGİSTRATURA

1. Riyazi analiz	6. Hesablama riyaziyyatı
2. Funksional analiz	7. Riyaziyyatın tədrisi metodologiyası və metodikası
3. Diferensial tənliklər	8. Optimal proseslərin riyazi nəzəriyyəsi
4. Həndəsə	9. Deformasiya olunan bərk cisim mexanikası
5. Cəbr və topologiya	10. Maye, qaz və plazma mexanikası

DOKTORANTURA (fəlsəfə doktoru, elmlər doktoru)

1. Riyazi analiz	4. Həndəsə və topologiya
2. Diferensial və inteqral tənliklər	5. Deformasiya olunan bərk cisim mexanikası
3. Riyazi fizika	6. Maye, qaz və plazma mexanikası

Yaradanlar

**Akademik
Y.B.Lopatinski**

**Professor
A.S.Kovanko**

**Professor
V.A.Tartakovski**

**Professor
M.R.Əfəndiyev**

**Akademik
Z.İ.Xəlilov**

**Akademik
Ə.İ.Hüseynov**

**Akademik
M.G.Qasımov**

**AEA-nın müxbir üzvü,
prof. Q.T. Əhmədov**

**AEA-nın müxbir üzvü,
prof. M.Ə.Cavadov**

**AEA-nın müxbir üzvü,
prof. Y.C.Məmmədov**

**AEA-nın müxbir üzvü,
prof. Y.Ə.Əmənzadə**

Ziddiyətə gətirmə (Reductio ad absurdum) – riyaziyyatın güclü silahıdır. Bu qambit şahmatda olduğundan daha zərifdir. Şahmatçı piyadanı, hətta vəzir qurban verə bilər, ancaq riyaziyyatçı bütün oyunu qurban verir.

Q.H.Hardi

Riyazi isbatlar almaz kimi möhkəm və şəffafdırlar. Onlar yalnız ciddi isbata təslim olurlar.

Con Lok

Riyaziyyatla məşğul olmaq, hər cür ehtirası yatırmaq üçün ən gözəl vasitədir.

Tomas Mann

**AEA-nın müxbir üzvü,
prof. A.Ə.Babayev**

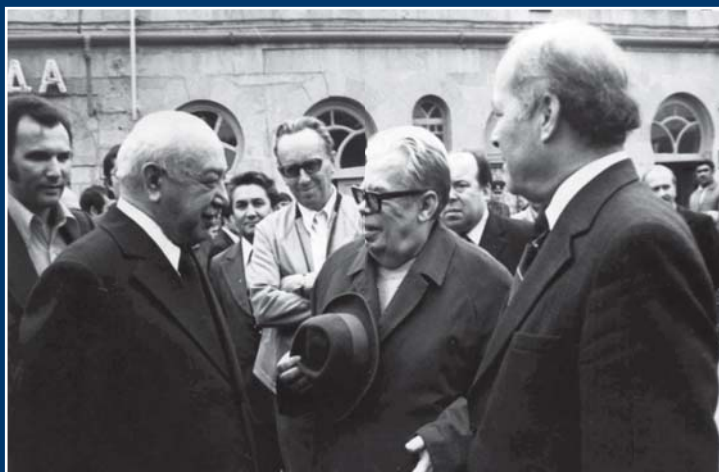
Fakültənin tarixi – foto sənədlərdə

Fakültə Elmi Şurası (1973)

AEA-nın müxbir üzvü, prof. Y.C.Məmmədov
Rusiya riyaziyyatçıları ilə birlikdə (1975)

Akademiq Ə.İ.Hüseynov və akademik H.B.Abdullayev
Rusiyalı riyaziyyatçılar arasında (1977)

Akademiq Z.İ.Xəlilov, AEA-nın müxbir üzvü, prof. M.Ə.Cavadov,
dos.Q.Xəyyami, dos.H.M.Ağayev, dos.X.H.Bağirov,
AEA-nın müxbir üzvü, prof. M.H.Cavadov, akademiq
F.Q.Maqsudov, dos. F.S.Əliyev, prof. Q.K.Namazov –
Ümumdünya Riyaziyyatçılar Konqresi, Moskva ş. (1966)

Fakültənin tarixi – foto sənədlərdə

AEA-nın müxbir üzvü, prof. M.Ə.Cavadov konfrans iştirakçıları arasında (1968)

Soldan: dos. M.Q.Pənahov, dos. C.M.Mustafayev, prof. H.İ.Çəndirov, AEA-nın müxbir üzvü, prof. Q.T.Əhmədov, dos. R.Q.Qasimov elmi seminarından sonra (1972)

AEA-nın müxbir üzvü, prof. Y.Ə. Əmənzadə kafedranın iclası zamanı (1974)

AEA-nın müxbir üzvü, prof. M.H. Cavadov, prof. M.C. Mərdanov, prof. Q.K. Namazov, prof. Ə.Ş.Həbibzadə və b. dövlət imtahanı zamanı (1978)

Sağdan: prof. S.S.Haxıyev, prof. Ə.Ə.Novruzov, AEA-nın müxbir üzvü, prof. A.Ə.Babayev, prof. M.Bayramoğlu, prof. Q.K.Namazov, prof. K.İ.Xudaverdiyev, prof. T.Ə.Xaniyev və b. akademik Z.İ.Xəlilovun 80 illik yubileyində (1991)

Soldan: AEA-nın müxbir üzvü, prof. A.Ə.Babayev, AEA-nın müxbir üzvü, prof. Q.T.Əhmədov, prof. B.Ə.Ağayev, prof. Q.K.Namazov, prof. K.İ.Xudaverdiyev, prof. M.H.Yaqubov, prof. Ə.X.Şəmilov, dos. C.M.Mustafayev, dos. M.İ.Əliyev, dos. S.M.Nəsimov fakültə elmi şurasından sonra (1973)

KAFEDRALAR

Riyazi analiz

Riyazi analiz kafedrası 1934-cü ildə təşkil edilmiş və 1958-ci ilə qədər fəaliyyət göstərmişdir. 1934–36-cı illərdə kafedraya Moskva Universitetinin yetirməsi prof. A.A.Buxştab, 1936–41-ci illərdə Ukrayna EA-nın həqiqi üzvü, prof. Y.B.Lopatinski, 1941–58-ci illərdə Peterburq Universitetinin yetirməsi prof. M.R.Əfəndiyev rəhbərlik etmişlər. 1965-ci ildə funksiyalar nəzəriyyəsi və funksional analiz kafedrası əsasında yenidən riyazi analiz kafedrası yaradılmış və kafedraya 31 yaşlı dosent A.Ə.Babayev müdir seçilmişdir. O, 1966-cı ildə elmlər doktoru olmuş, 1978-ci ildə isə AMEA-nın müxbir üzvü seçilmişdir. A.Ə.Babayev ömrünün sonunadək riyazi analiz kafedrasına rəhbərlik etmişdir.

Kafedranın təşkili, onun elmi problemlərinin seçilməsi və bunun kimi mühüm işlərdə prof. A.Ə.Babayevin əvəzsiz xidmətləri olmuşdur. O, akademik Ə.İ.Hüseynovun yaratdığı qeyri-xətti sinqulyar integral tənliklər riyazi məktəbinin varisi olmuşdur. O, bu məktəbin sonrakı çoxsahəli inkişafında mühüm rol oynamış, özünün elmi məktəbini yaratmışdır. Kafedrada 40 ildən çoxdur ki, sinqulyar operatorlar və harmonik analiz elmi seminarı öz işini davam etdirir. Təhsilin bakalavr pilləsində əsasən riyazi analiz fənni tədris edilir. Kafedrada sinqulyar operatorlar və

sinqulyar integral tənliklər, sinqulyar integral tənliklərin təqribi həlləri, analitik funksiyaların sərhəd məsələləri nəzəriyyəsi, funksiyaların yaxınlaşma nəzəriyyəsi, harmonik analiz, xətti və qeyri-xətti operatorların spektral nəzəriyyəsi kimi ixtisas kursları yaradılmışdır. Kafedra əməkdaşlarının müxtəlif xarici və respublika elmi jurnallarında, Beynəlxalq konfransların materiallarında çoxlu sayda məzmunlu elmi məqalələri dərc edilmiş və 10-a qədər metodik göstəriş, dərs vəsaitləri və monoqrafiyalar çap edilmişdir. Kafedranın yetirmələrindən 12 nəfər doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir.

2001–2005-ci illərdə kafedraya f.-r.e.d., prof. N.B.Kərimov rəhbərlik etmişdir. 2006-cı ildən kafedraya f.-r.e.d., prof. S.K.Abdullayev rəhbərlik edir.

Bu gün Riyazi analiz kafedrası aşağıdakı tərkibdə fəaliyyət göstərir: f.-r.e.d., prof. S.K.Abdullayev (kafedranın müdiri), f.-r.e.d., prof. Quliyev V.S., f.-r.e.n., dos. İbrahimov Ş.İ., f.-r.e.n., dos. İlyasov N.Ə., f.-r.e.n., dos. Heydərov A.H., f.-r.e.n., dos. Abdullayev F.A., f.-r.e.n., dos. Pənahov M.Q., f.-r.e.n., dos. Mustafayev E.M., f.-r.e.n., dos. Mehrabov V.A., f.-r.e.n., dos. Əliyev Z.S., f.-r.e.n., b.müə. Kuliyyev T.K., f.-r.e.n., dos. Əliyev R.Ə, f.-r.e.n., müə. Hacıyeva R.O. baş laborant Dadaşova İ.B.

KAFEDRALAR

Funksiyalar nəzəriyyəsi və funksional analiz

Kafedra 1939-cu ildə yaranmış və akademik Ə.İ.Hüseynov həmin ildən 1965-ci ilə kimi bu kafedraya rəhbərlik etmişdir. 1965–1992-ci illərdə prof. Ə.Ş. Həbibzadə, 1992–1994-cü illərdə isə kafedra müdiri vəzifəsini professor O.Ə.Vəliyev icra etmişdir. 1994-cü ildən isə kafedraya professor Ə.M.Əhmədov rəhbərlik edir.

Kafedra hal-hazırda aşağıdakı tərkibdən ibarətdir: f.-r.e.d., prof. Ə.M.Əhmədov (kafedranın müdiri), f.-r.e.d., prof. C.İ.Məmməd-xanov, f.-r.e.d., prof. S.S.Mirzəyev, f.-r.e.d., prof. M.B.Rəhimov, f.-r.e.d., prof. N.M.Süleymanov, f.-r.e.n., dos. M.A.Tağıyeva, f.-r.e.n., dos. R.M.Babayev, f.-r.e.n., dos. E.A.Rzayev, f.-r.e.n., dos. T.B.Qasimov, f.-r.e.n., müəllim H.S.Məsimova, müəllim M.İ.İsmayılov, laborant G.F.Aslanbəyova.

Kafedrada bakalavr təhsili üzrə həqiqi dəyişənli funksiyalar nəzəriyyəsi, funksional analiz, kompleks dəyişənli funksiyalar nəzəriyyəsi və bu fənlərlə əlaqəli ixtisas kursları oxunur. Magistratura pilləsində xətti operatorların spektral nəzəriyyəsi, Banax fəzasında xətti tənliklər, çoxdəyişənli funksiyalar nəzəriyyəsi, funksional analizin əlavə fəsilləri, Banax cəbri, ümumiləşmiş funksiyalar nəzəriyyəsi, funksiyalar nəzəriyyəsinin yaxınlaşma məsələləri, tam funksiyalar və tətbiqləri adlı əsas və seçmə fənlər tədris olunur.

Kafedra əməkdaşları xətti operatorların spektral nəzəriyyəsi, operator əmsallı diferensial tənliklər nəzəriyyəsi və funksiyaların yaxınlaşma nəzəriyyəsi üzrə mühüm nəticələr almışlar. Kafedrada yüzlərlə elmi məqalə, onlarla monoqrafiya, dərslik, dərs vəsaiti və tədris olunan fənlər üzrə metodiki göstərişlər yazılmışdır.

KAFEDRALAR

Diferensial və inteqral tənliklər

Diferensial və inteqral tənliklər kafedrası 1958-ci ildə yaradılmışdır. Kafedranın ilk müdiri Azərbaycan EA-nın müxbir üzvü, prof. Q.T.Əhmədov olmuşdur. 1975-ci ildən kafedraya professor Q.K.Namazov rəhbərlik edir.

Kafedra hal-hazırda aşağıdakı tərkibdədir: f.-r.e.n., prof. Q.K. Nazarov (kafedranın müdiri), f.-r.e.d., prof. N.Ş. İsgəndərov (dekan), f.-r.e.n., prof. K.Q.Həsənov f.-r.e.d., prof. M.Ə.Quliyev, f.-r.e.n., dos. M.İ.Əliyev, f.-r.e.n., dos. A.S.Fərəcov, f.-r.e.n., dos. Y.T.Mehrəliyev (dekan müavini), f.-r.e.n., dos. A.İ.İsmayılov, f.-r.e.n., dos. H.K.Musayev, f.-r.e.n., dos. Ş.H.Bağirov, f.-r.e.n., dos. M.B.İsgəndərova, f.-r.e.n., müəllim X.T.İsmayılova, baş laborant X.Ə.Əliyeva, baş laborant K.R.Rəhimova.

Kafedrada bakalavr təhsil pilləsi üzrə diferensial tənliklər, riyazi fizika tənlikləri, magistratura təhsil pilləsində isə elmin sahə üzrə müasir problemləri, ali məktəb tərəfindən müəyyən edilmiş fənn,

xüsusi törəməli tənliklər üçün Koşi və sərhəd məsələsi, daxil etmə teoremləri və onların tətbiqləri, riyazi fizika üsulları, riyazi fizikanın tərs məsələləri, istilikkeçirmə nəzəriyyəsi və tətbiqi, idarəetmə nəzəriyyəsinin riyazi məsələləri, diferensial tənliklərin spektral nəzəriyyəsi, qeyri-xətti tənliklərin yeni metodlarla həlli və süzülmə nəzəriyyəsinin riyazi məsələləri fənləri tədris olunur.

Kafedrada 500-dən çox elmi məqalə, onlarla monoqrafiya, dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər yazılmış, 50-yə yaxın elmlər namizədi və 5 elmlər doktoru yetişdirilmişdir.

Kafedranın əsas elmi-tədqiqat istiqaməti xüsusi törəməli diferensial tənliklər üçün qoyulmuş müəyyən sinif başlanğıc, sərhəd və tərs məsələlərin həllinin varlığına, yeganəliyinə və optimal idarəetmə məsələlərinə həsr olunmuşdur.

KAFEDRALAR

Hesablama riyaziyyatı

Hesablama riyaziyyatı kafedrası 1961-ci ildə yaradılmışdır. İlk kafedra müdürü prof. Ə.Ş.Həbibzadə olmuşdur. 1965-ci ildən ömrünün sonuna – 2000-ci ilə qədər kafedraya əməkdar elm xadimi, Dövlət mükafatı laureatı, AEA-nın müxbir üzvü, prof. Yəhya Cəfər oğlu Məmmədov rəhbərlik etmişdir. Bu illər ərzində prof. Y.C.Məmmədovun böyük əməyi hesabına respublikada hesablama riyaziyyatı bir elm sahəsi kimi yaranaraq inkişaf etmişdir.

Kafedra hazırda aşağıdakı tərkibdə fəaliyyət göstərir: kafedra müdürü-f.r.e.d., prof. Q.Y.Mehdiyeva, f.r.e.d., prof. V.R.İbrahimov, f.r.e.n., dos. İ.Ə.Qurbanov, f.r.e.n., dos. A.Y.Əliyev, f.r.e.n., dos. Z.B.Seyidov, f.r.e.n., dos. O.H.Əfəndiyev, b.m. B.B.Balakişiyev, müəl. T.M.Əsgərov, f.r.e.n., müəl. E.İ.Əzizbəyov, baş laborant A.M.Quliyeva, baş laborant M.N.İmanova, baş laborant R.R.Mirzəyev, laborant M.M.Məmmədova.

Kafedrada bakalavr pilləsi üzrə EHM və proqramlaşdırma, kompüter elmlərinin əsasları, diskret riyaziyyat, EHM-də praktikum, hesablama üsulları, alqoritmik dillərə giriş, hesablama riyaziyyatı

ixtisas kursu fənləri, magistr pilləsi üzrə Elm və təhsildə kompüter texnologiyaları, operator tənliklərin təqribi üsullarla həlli, cəbri tənliklərin təqribi üsullarla həlli, informatikanın bəzi məsələləri, xüsusi törəməli diferensial tənliklərin təqribi üsullarla həlli, təqribi üsulların təbiət elmləri məsələlərinin həllində rolu, adi diferensial tənliklərin təqribi üsulları, splayn funksiya və onun tətbiqləri, qeyri-korrekt məsələlər, variasiya məsələlərinin ədədi üsullarla həlli fənləri tədris olunur.

Kafedranın əməkdaşları beş yüzdən çox elmi məqalə, 7 monoqrafiya, 3 dərslik, 15 dərs vəsaiti çap etdirib.

AEA-nın müxbir üzvü, prof. Y.C.Məmmədovun, prof. A.Ə.Dosiyevin, prof. V.R.İbrahimovun, prof. F.Ə.Tağıyevin, prof. Ə.İ.Həsənovun, prof. Q.M.Əmirəliyevin rəhbərliyi ilə 50-dən çox namizədlik dissertasiyası müdafiə edilib.

Kafedrada adi, xüsusi törəməli diferensial tənliklər və Volter tipli inteqral tənliklərin ədədi, analitik təqribi həll üsulları istiqamətində elmi iş aparılır.

KAFEDRALAR

İdarəetmə nəzəriyyəsinin riyazi üsulları

İdarəetmə nəzəriyyəsinin riyazi üsulları kafedrası 1990-cı ildə yaradılıb. Kafedranın ilk müdiri prof.S.S.Haxiyev olmuşdur.

Kafedra hazırda aşağıdakı tərkibdə fəaliyyət göstərir: kafedra müdiri f.-r.e.d., prof. Yaqubov M.H., f.-r.e.d., prof. Quliyev H.F., f.-r.e.d., prof. Sadıqov M.A., f.-r.e.n., dos. Hüseyinov T.H., f.-r.e.n., dos. Yusubov Ş.Ş., f.-r.e.n., baş müəllim Məmmədova C.C., f.-r.e.n., assistent Hüseynova A.T., baş laborant Babayeva L.B.

Kafedrada bakalavr pilləsi üzrə variasiya hesabı və optimallaşdırma üsulları, ixtisas kursu fənləri, magistr pilləsi üzrə xüsusi törəmli tənliklərlə təsvir olunan proseslərdə optimal idarə məsələsi, idarəetmə və müşahidə nəzəriyyəsi, dinamik proqramlaşdırma üsulu, oyunlar nəzəriyyəsinin elementləri,

optimal idarə nəzəriyyəsinin təqribi üsulları, idarəetmənin stoxastik məsələləri, ekstremal məsələlərin həllərinin varlığı, sinqulyar həyəcanlanmış sistemlərdə optimal idarə məsələləri, xüsusi törəmli tənliklərlə təsvir olunan sistemlərdə optimal idarəetmənin varlığı və təqribi qurulması fənləri tədris olunur.

Kafedranın əməkdaşları iki yüzə qədər elmi məqalə və iki dərəcə vəsaiti çap etdirib.

Prof. S.S.Haxiyevin, prof. M.H.Yaqubovun və prof. H.F.Quliyevin rəhbərliyi ilə 30-a qədər namizədlik dissertasiyası müdafiə edilib.

Kafedrada xüsusi törəmli diferensial tənliklər sistemi ilə təsvir olunan proseslərin idarə edilməsi və optimallaşdırılması istiqamətində elmi iş aparılır.

KAFEDRALAR

Cəbr və həndəsə

Cəbr və həndəsə fənləri müxtəlif illərdə həndəsə, cəbr və həndəsə, cəbr və topologiya adlı kafedralarda tədris olunmuşdur. 1935-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin fizika-riyaziyyat fakültəsində həndəsə kafedrası yaranmışdır, 1959-cu ildən kafedranın adı cəbr və həndəsə adlandırılmışdır.

Həndəsə kafedrasına uzun illər görkəmli alim və pedaqoq EA-nın müxbir üzvü, professor M.Ə.Cavadov rəhbərlik etmişdir.

1969-cu ildə cəbr və həndəsə kafedrasının bazasında, iki kafedra, həndəsə və cəbr və topologiya kafedraları yaranmışdır.

1969–1979-cu illərdə cəbr və topologiya kafedrasına dos. M.R.Bunyatov, 1980–1994 illərdə, dos. R.M.Sultanov (1980-ci il) və prof. M.S.Əkbərov (1980–1994) rəhbərlik etmişlər. 1994–2002-ci illərdə cəbr və topologiya kafedrasının müdiri dos. V.Ə.Qasimov, 2004–2006-cı illərdə isə prof. K.İ.Xudaverdiyev olmuşdur.

2007-ci ildən həndəsə kafedrasının adı dəyişdirilərək cəbr və həndəsə adlandırılmışdır. 2006-cı ildən hal-hazırda qədər bu kafedraya dos. V.Ə.Qasimov rəhbərlik edir.

Kafedra hazırda aşağıdakı tərkibdə fəaliyyət göstərir: kafedra müdiri – dos. V.Ə.Qasimov, dos. G.Z.Quliyeva, dos. C.M.Mustafayev, dos. A.F.Köçərli, dos. N.Y.Əliyev, dos. O.M.Məmmədov, dos. H.D.Fəttayev, b/m. L.M.Nəsibova, b/m. A.Ə.Hüseynova, müə. L.K.Həsənova, ass. S.F.Kazımova, baş laborant V.F.Quliyeva, baş laborant N.Ə.Sərdarlı, laborant R.Ə.Mustafayeva.

Kafedra yarandığı vaxtdan müxtəlif problem və mövzular, onlardan – cəbri strukturlar, onlar üzərində müxtəlif həndəsələr, Bul cəbrləri və onların homolojiyaları, K - nəzəriyyə, C^* - cəbrləri, Hilbert modulları, diferensialanan çoxobrazlılar və təbəqələnmələr nəzəriyyəsi, şəbəkə və qəfəslər nəzəriyyəsi və digər məsələlər, əsas tədqiqat obyektləri olmuşdur.

Kafedra yarandığı vaxtdan bu günədək onun əməkdaşları tərəfindən 10-dan artıq monoqrafiya, dərslik, dərs vəsaiti, metodik vəsaitlər və yüzlərcə elmi məqalələr yazılmışdır.

KAFEDRALAR

Nəzəri mexanika və bütöv mühit mexanikası

Nəzəri mexanika kafedrası 1921-ci ildə yaradılıb. Kafedranın təşkili görkəmli alimlərin L.S.Leybenzon, E.İ.Yelkin və Z.İ.Xəlilov yaradıcılığı ilə sıx bağlıdır. Onun ilk rəhbəri görkəmli alim, akademik L.S.Leybenzon olmuşdur.

1935–1944-ci illərdə kafedraya prof. E.İ.Yelkin, 1944–1960-cı illərdə isə akademik Z.İ.Xəlilov rəhbərlik etmişlər. Kafedraya 1960–1982-ci illərdə Azərbaycan EA-nın müxbir üzvü, professor Y.Ə.Əmənzadə rəhbərlik etmişdir. 1982-ci lidən hal-hazırda kimi kafedraya professor R.Y.Əmənzadə rəhbərlik edir.

Kafedra hal-hazırda aşağıdakı tərkibdə fəaliyyət göstərir: kafedranın müdiri, f.-r.e.d., prof. Əmənzadə R.Y., f.-r.e.d., prof. Axundov M.B, müəl. f.-r.e.n. Tağıyev M.M., müəl. f.-r.e.n. Qiyasbəyli S.A., lab. müdiri. f.-r.e.n. Kiyasbəyli E.T., lab. müdiri. f.-r.e.n. Umaratov R.H., mühəndis Popov O.N., lab. Məmmədova G.M.

1987-ci ildən kafedra nəzəri mexanika və bütöv mühit mexanikası kafedrası adlanır.

Kafedra bərk cisim mexanikası və maye, qaz mexanikası istiqamətləri üzrə elmi fəaliyyət göstərir. Yarandığı gündən hal-hazırda kimi kafedrada 70-ə yaxın elmlər namizədi və 6 nəfər elmlər doktoru hazırlanmışdır. Bu illər ərzində 15-dən çox monoqrafiya, dərslik və dərs vəsaiti, 450-dən çox elmi məqalə çap olunmuşdur.

Kafedrada bütöv mühit mexanikası, nəzəri mexanika, materiallar müqaviməti, hidromexanika, kompozit materiallar mexanikası, maye və qaz mexanikası, hidroelastiklik, yeraltı hidromexanika, dayanıqlıq və dağılma mexanikası, qruntlar mexanikası, elastiklik nəzəriyyəsi, örtüklər nəzəriyyəsi və biomexanika dərsləri tədris olunur.

KAFEDRALAR

Ali riyaziyyat

Ali riyaziyyat kafedrası 1997-ci ildə ümumuniversitet kafedrası kimi təşkil olunmuş ümumi riyaziyyat kafedrasının bazası əsasında yaradılmışdır və 2000-ci ildən mexanika-riyaziyyat fakültəsinin tərkibində fəaliyyət göstərir. Kafedranın ilk müdiri, f.-r.e.d., prof. Ə.X.Şəmilov olmuşdur. 2000–2002-ci illərdə kafedraya rəhbərlik f.-r.e.n., dos. F.S.Əliyevə həvalə olunmuşdur. 2002-ci ildən ali riyaziyyat kafedrasına f.-r.e.d., prof., əməkdar elm xadimi M.C.Mərdanov rəhbərlik edir.

Hazırda kafedra aşağıdakı tərkibdə işləyir: kafedranın müdiri, f.-r.e.d., prof., əməkdar elm xadimi M.C.Mərdanov, f.-r.e.n., dos. F.S.Əliyev, f.-r.e.n., dos. S.Y.Əliyev, f.-r.e.n., dos. M.R.Mehtiyeva, f.-r.e.n., dos. F.Ş.Muxtarov, f.-r.e.n., dos. S.E.İsayeva, f.-r.e.n., dos. S.T.Hüseynov, f.-r.e.n., b/m F.R.İsmayılov, f.-r.e.n., dos. A.Q.Ağamaliyev, f.-r.e.n., b/m R.M.Tağıyev, b/m Ə.Ə.Babayev, baş laborant f.-r.e.n., M.H.Mahmudova, baş laborant f.-r.e.n., Ş.A.Həmidova, laborant G.D.Şükürova.

Hal-hazırda kafedra BDU-nun 7 fakültəsində (kimya, biologiya, coğrafiya, geologiya, sosial elmlər və psixologiya, beynəlxalq hüquq və beynəlxalq münasibətlər, kitabxanaçılıq-informasiya) 17 ixtisas üzrə ali riyaziyyat, riyaziyyat, xətti cəbr, ehtimal nəzəriyyəsi kurslarını tədris edir. BDU-nun Boloniya prosesinə qoşulması ilə əlaqədar kafedrada tədris olunan bütün fənlərin yeni tədris proqramları hazırlanmışdır.

Kafedranın əməkdaşları optimal idarəetmə, diferensial və diferensial-fərq tənliklərinin həllərinin keyfiyyət araşdırmaları, operator tənliklərin spektral nəzəriyyəsi, ümumiləşmiş funksiyalar fəzasında xətti sinqulyar diferensial tənliklər, iqtisadi proqnozlarda ehtimal nəzəriyyəsi və statistika üsullarının tətbiqi ilə bağlı məsələlər ilə məşğul olurlar.

Kafedra əməkdaşları müxtəlif Beynəlxalq Elmi Konfrans və simpoziumlarda məruzələrlə çıxış etmişlər, onların məqalələri müxtəlif illərdə nüfuzlu jurnallarda çap olunmuşdur.

KAFEDRALAR

Riyaziyyat və onun tədrisi metodikası

Kafedra 1984-cü ildə yaradılmışdır. O vaxtdan hal-hazırədək kafedraya Respublikanın əməkdar müəllimi, f.-r.e.d., prof. K.İ.Xudaverdiyev rəhbərlik edir. Hal-hazırda kafedra aşağıdakı tərkibdə işləyir: kafedranın müdiri, f.-r.e.d., prof. K.İ.Xudaverdiyev, f.-r.e.n., dos. Q.Z.Abdullayeva, f.-r.e.n., dos. E.A.Qasimov, f.-r.e.n., dos. B.Ö.Tahirov, f.-r.e.n., dos. S.N.Əfəndi, f.-r.e.n., dos. S.C.Əliyev, f.-r.e.n., dos. F.M. Namazov, f.-r.e.n., baş müəllim E.M.Qocayev, assistent G.M.Əmirova, baş laborant R.Ə.Yusubova.

Kafedrada ümumi riyaziyyat, informatika və hesablama texnikasının tədrisi metodikası fənləri tədris edilib və diferensial tənliklər ixtisası üzrə ixtisas kursları oxunub. Hal-hazırda isə kafedrada bakalavr pilləsində məktəb riyaziyyat kursunun elmi əsasları və riyaziyyatın tədrisi metodikası fənləri tədris olunur, magistratura pilləsində isə riyaziyyatın tədrisi metodikası və metodologiyası ixtisası üzrə ixtisas fənləri və seçmə

fənlərdən mühazirə, məşğələ dərsləri aparılır. Mexanika-riyaziyyat fakültəsinin bütün tələbələrinin pedaqoji təcrübəsinə rəhbərlik edilir.

Kafedranın əməkdaşları riyaziyyatın tədrisi metodikası sahəsində elmi-tədqiqat işləri aparmaqla yanaşı, diferensial tənliklər nəzəriyyəsinin bir sıra sərhəd məsələləri üçün varlıq, yeganəlik və keyfiyyət məsələlərinin öyrənilməsi istiqamətində mühüm nəticələr almışlar.

Kafedra müdiri prof. K.İ.Xudaverdiyev 35 nəfər elmlər namizədi yetişdirmişdir, onlardan 2-si elmlər doktorudur. Onun yetişdirmələri Azərbaycan, Türkiyə və Özbəkistanın müxtəlif ali məktəbləri və elmi tədqiqat institutlarında müvəffəqiyyətlə çalışırlar.

Kafedrada 300-dən çox elmi məqalə, 1 monoqrafiya, dərs vəsaiti və metodik göstərişlər yazılmışdır.

Təhsilimizdə Boloniya prosesi

Mexanika-riyaziyyat fakültəsində Boloniya prosesi 2008–2009-cu tədris ilindən başlamışdır. Bu məqsədlə fakültə kompüter avadanlıqları ilə təchiz edilərək internet şəbəkəsinə qoşulmuş 2 tyutor otağı ilə təmin olunmuşdur. Boloniya prosesində kredit sisteminin təşkil olunmasına kömək məqsədi ilə 3 tyutor fəaliyyət göstərir. Onlar tədris olunan fənlərin mühazirə mətnlərinin elektron variantlarını virtual universitetdə yerləşdirir, tələbələrin fərdi planlarının hazırlan-

masına, tədris prosesinin təşkilinə, tələbələrin fənlər üzrə attestasiyalarının keçirilməsinə nəzarət edirlər. Fakültədə bu sahədə görülmüş işlər təhsilin və biliyin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, tələbələrin mobilliyinin təmin olunmasına xidmət edir. Boloniya prosesinin tətbiqində Avropanın tanınmış universitetlərinin iş təcrübəsindən geniş istifadə olunmuşdur.

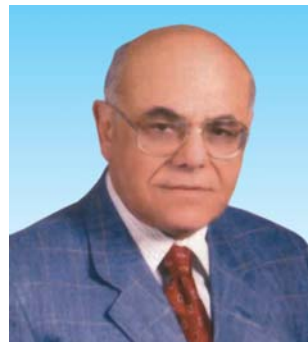
Məzunlarımız – baş ucalığımız

**Akademik
Fərəməz Maqsudov**

**Akademik
Məcid Rəsulov**

**Akademik
Akif Hacıyev**

**Akademik
Cəlal Allahverdiyev**

**Professor
Fatma Abdullazadə**

**Professor
Misir Mərdanov**

**Akademik
Fikrət Əliyev**

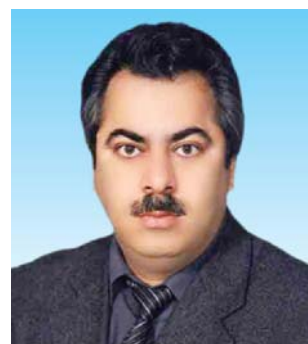
**AMEA-nın müxbir üzvü,
prof. Yusif Məmmədov**

**AMEA-nın müxbir üzvü,
prof. Hətəm Quliyev**

**AMEA-nın müxbir üzvü,
prof. Rauf Hüseynov**

**AMEA-nın müxbir üzvü,
prof. Surxay Əkbərov**

**Professor
Telman Məlikov**

Tələbə, tələbə, tələbə...

Məzun günü (2009)

prof.Q.Y.Mehdiyeva müəhazirə zamanı (2009)

Tələbələrle səmimi söhbət (2008)

Tyutorlar tələbələrle birlikdə (2009)

Tələbə, tələbə, tələbə...

prof.K.İ.Xudaverdiyev tələbələrlə fərdi iş zamanı (2009)

Futbol yarışlarında qazınlan uğur (2008)

dos.A.İ.İsmayilov mühazirə zamanı (2009)

Həndbol yarışları üzrə I yer (2009)

Tələbə, tələbə, tələbə...

dos.V.Ə.Qasımov müəhazirə zamanı (2009)

Tələbə elmi cəmiyyətinin iclası (2009)

Basketbol yarışları üzrə I yer (2009)

Dərs zamanı (2009)

Tələbə, tələbə, tələbə...

Tələbələr pedaqoji təcrübədə(2009)

dos.Z.S.Əliyev məşğələ dərslində (2009)

Tələbələr oxu zalında (2009)

Tələbələr fasilə zamanı (2009)

İnformasiya-kommunikasiya texnologiyaları – zamanın tələbi

Informasiya-kommunikasiya texnologiyaları müasir dövrdə həyatımızda mühüm yer tutur. Ona görə də bu texnologiyaları öyrənmək, onlardan istifadə etməyi bacarmaq vacib məsələdir. Hesablama riyaziyyatı kafedrasının nəzdində fəaliyyət göstərən hesablama laboratoriyası tələbələrin informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində lazımi biliklərə yiyələnməsinə xidmət edir. Hal-hazırda bu laboratoriya 4 auditoriyada yerləşir. EHM və proqramlaşdırma və EHM-də praktikum fənləri bu laboratoriyalarda tədris olunur. Laboratoriyalar müasir avadanlıqlarla təchiz olunub.

Burada müəllim və tələbələrin ümumdünya kompüter şəbəkəsinə çıxışı və elmi yeniliklərlə tanışlığı təmin edilir.

Bundan əlavə fakültədə aerohidromexanika, möhkəmlik və plastiklik laboratoriyaları da kompüter texnologiyaları ilə təchiz olunub. Burada tələbələr mexanikanın bir çox məsələlərinin həllini kompüter texnologiyaları vasitəsi ilə həyata keçirirlər. Həmçinin, fakültədə hər bir kafedra kompüter avadanlığı ilə təchiz edilmişdir.

Xarici əlaqələrin coğrafiyası

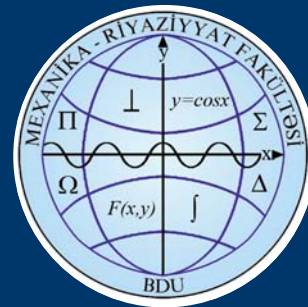

Professor-müəllimlərin kitabları

Mündəricat

Rektor, akad. Abel Məhərrəmov – Ön söz	2
Dekan, prof. Nizaməddin İsgəndərov – 1920-ci ildən başlanan yol	3
Yaradanlar	4
Fakültənin tarixi – foto sənədlərdə	5
Kafedralar	
Riyazi analiz	7
Funksiyalar nəzəriyyəsi və funksional analiz	8
Diferensial və inteqral tənliklər	9
Hesablama riyaziyyatı	10
İdarəetmə nəzəriyyəsinin riyazi üsulları	11
Cəbr və həndəsə	12
Nəzəri mexanika və bütöv mühit mexanikası	13
Ali riyaziyyat	14
Riyaziyyat və onun tədrisi metodikası	15
Təhsilimizdə Boloniya prosesi	16
Məzunlarımız – baş ucalığımız	17
Tələbə, tələbə, tələbə...	18
İnformasiya–kommunikasiya texnologiyaları – zamanın tələbi	22
Xarici əlaqələrin coğrafiyası	23
Professor–müəllimlərin kitabları	24

Mexanika–riyaziyyat fakültəsi

Tərtib edən
prof. Nizaməddin İSGƏNDƏROV

Buraxılışa məsul
f.-r.e.n. Elvin ƏZİZBƏYOV

Redaktor
Suğra OSMANOVA

Dizayn
Elnur ƏHMƏDOV

NURLAR

NƏŞRİYYAT-POLİQRAFİYA MƏRKƏZİ

Bakı, Az1122, Zərdəbi pr. 78
Tel: 4977021 Faks: 4971295
E-poçtu: office@nurprint.com

BAKI DÖVLƏT UNIVERSİTETİ

BAKI DÖVLƏT UNIVERSİTETİ

MEXANİKA-RİYAZİYYAT FAKÜLTƏSİ

Ünvan: Azərbaycan Respublikası,
Bakı şəhəri, AZ 1148,
Akademik Zahid Xəlilov küç., 23

Tel.: +994 12 4390549

Faks: +994 12 5983376

E-poçt: mm@bsu.az

Veb: <http://mechmath.bsu.edu.az>